

PRASA „WYSIEDLEŃCÓW“

Ktoś złośliwy powiedział kiedyś na jednym z zebrań, że nigdy dotychczas nie pisano tyle o Pomorzu i nie wydawano co obecnie. Naturalnie nie dodał, że miał na myśli przede wszystkim Niemiecką Republikę Federalną, a nie nas. Ogólnie wiadomo, że pisze się tam i wydaje dużo. Podkreśla się, że są to zazwyczaj wydawnictwa bezwartościowe o bardzo małym nakładzie, których podobno nawet sami Niemcy nie znają i nie czytają, a co najważniejsze, że o ile prasa ta dociera do ich rąk, to nie wierzą temu co się tam pisze. Stanowisko takie można określić krótko: usprawiedliwianie naszej bezczynności.

O ile Das Ostpreussen ma np. nakład wynoszący powyżej 120.000 egzemplarzy (sto dwadzieścia tysięcy!), Unser Danzig 21.000 egz. a Stettiner Nachrichten 6000 egz., to chyba muszą to być dosyć popularne wydawnictwa, a tym samym wywierające duży wpływ na zainteresowanych. W tej chwili wydaje się w Niemieckiej Republice Federalnej blisko 240 różnych dzienników, tygodników, miesięczników etc. określanych wspólnym mianem prasy „wysiedleńców”.

Spośród nich wybraliśmy 70 tytułów takich, w których wiele uwagi poświęca się Pomorzu Zachodniemu, lub tylko wyłącznie temu zagadnieniu poświęconych. Nie jest to wiele w porównaniu np. z „prasą śląską”, która posiada blisko 60 tytułów, ale jest to i tak o wiele za dużo w porównaniu z naszą produkcją wydawniczą. Nie można przecież zapominać, że jest to wyłącznie prasa obok której wydaje się dużo dzieł naukowych: historycznych, archeologicznych, etnograficznych a nawet poświęconych naszej medycynie. Do opublikowania tegoż zestawu prasy „wysiedleńczej” skłoniła nas przede wszystkim chęć pomocy wszystkim placówkom i instytucjom które pragną do swojej pracy zgromadzić te wszystkie niktwa. Zakładając nawet, że są one w większości bezwartościowe, nie możemy wyciągać z tego wniosku, że są one niepotrzebne. Musi nadejść czas, gdy żywiej zaczniemy reagować na propagandę pewnych kół rewizjonistycznych, a wtedy prasa ta jako źródło bardzo się przydać. W tej chwili Instytut Zachodni posiada jedynie kilka tytułów z niżej podanych. Inne placówki prawie zupełnie nie przywiązywały do tego wagi. Dlatego dobrze się stało, że Oddział Pomorzoznawstwa Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie jako pierwsze zadanie postawił sobie zgromadzenie tejże prasy i innych wydawnictw zachodnio-niemieckich poświęconych Pomorzu Zachodniemu.

Z drugiej strony publikacja ta może służyć jako atut dla tych wszystkich którzy są zmuszeni do dyskutowania z ludźmi hamującymi naszą produkcję wydawniczą na tym odcinku. A takich jest jeszcze niemało. Osoby te zapominają, że

o ile chodzi o propagandę to nie zawsze najbardziej istotna jest ryczna tych ziem. Zresztą z wieloma naszymi argumentami historykami kruszymy kopie, zgadzają się sami Niemcy. Dla przeciętnego Polaka a nawet niektórych Niemców ważne jest to, co zrobiliśmy w bimy. Jak obecnie zaludniliśmy te ziemie, jak gospodarujemy na gospodarczo są potrzebne. Tym sprawom więc przede wszystkim powinniśmy miejsca w prasie „wysiedleńczej” i tej propagandzie publikacji: Knoch Nachtrag zum Zeitschriften-Almanach 1956—1957. Nach dem Stand v 1957.

SKRÓTY

egz.	— egzemplarz	pojed.	— pojedynczy
kwart.	— kwartalnik	roc.	— rocznik
mies.	— miesięcznik	tyg.	— tygodnik
nakł.	— nakład	wydawn.	— wydawnictwo

I. OGÓLNE

- BRÜCKE, Die. Mitteilungen der BVD-Kreisvereinigungen. Wydawn. M.-Glaue Moselstr. 35. Mies. Pren. kwartalna DM 2,61.
- BRÜCKE, Die. Das Blatt für Heimatvertriebene. Wydawn. München 22, Görresstr. Tyg.
- BVD-DIENST NIEDERSACHSEN. Organ des Landesverbandes. Wydawn. Bund vertriebenen Deutschen (BVD), Landesverband Niedersachsen, Hannover. W chodzi mies. 2 razy, nakład 2000.
- BVD-ESSLINGEN KREISVERBANDSZEITUNG. Wydawn. BVD-Kreisverband Esslingen am Neckar, Neckarstr. 22. Mies. Pren. kwartalna DM 1,91.
- BVD-MITGLIEDERDIENST. Baden-Württemberg. Wydawn. BVD, Stuttgart S. Charlottenplatz 17. Mies.
- BVD-MITGLIEDERDIENST. BVD-Kreisverband Heidenheim/Brenz, Schnaitheimer Str. 6. Mies.
- CHRIST UNTERWEGS. Monatschrift für Vertriebene, Auswanderer, Deutsche im Ausland. Wydawn. München 15, Schubertstr. 2.
- FERN doch Treu. Wydawn. Josef Glaubitz, 22c Düren, Rütger-von-Scheven-ge, Hamburg 36, Büschstr. 7.
- FLÜCHTLINGS-ANZEIGER. Wydawn. Landes...

- FLÜCHTLINGS-ANZEIGER.** Organ des Gesamtverbandes der Sowjetzonen-Flüchtlinge e. V. Bonn. Wydawn. Klinger-Verlag, Verlags- und Werbegesellschaft, München 13, Franz-Joseph-Str. 1. Mies. Nakład 16 000.
- FLÜCHTLINGSBERATER,** Der. Zeitschrift für alle Fragen der Kriegsfolgegeschädigten. Wydawn. Asgard-Verlag, (22c) Bad Gedesberg, Wiedemannstr. 28, Postfach. Mies. Nakład 3000.
- FLÜCHTLINGSSTIMME,** Die. Wydawn. Gustav Klein, Hannover-Buchholz, Gross-Buchholzer Str. 24 a.
- FLÜCHTLINGSSTIMME,** Die. Wydawn. Deich-Verlag GmbH., Frankfurt a. M. Wychodzi rocznie 26 razy. Nakład 28 000.
- FRANKFURTER** Blätter für Heimatvertriebene. Wydawn. Verlags- und Werbegesellschaft m.b.H., Frankfurt a. M., Unterlindau 43. Mies. Nakład 10 000.
- FÜR HEIMAT** und Recht. Organ des Einheitsverbandes der Vertriebenen VDL-BVD. Wydawn. Wuppertal-Elberfeld, Weinberg 56. Mies. Nakład 5000.
- GESAMTDEUTSCHE** Rundschau. Wydawn. Vetter, Hannover, Heinrichstr. 23. Wychodzi 2 razy w mies.
- GLAUBE** und Heimat. Wydawn. F. Böhmer, Simmern/Hunsrück, Bingener Str. Tyg.
- HEILIGE** Land, Das, Wydawn. Metzinger, Kernerstr. 20. Mies.
- HEIMAT** hier und dort. Wydawn. Kreisverband der vertriebenen Deutschen, Heide (Holstein), Landweg 49.
- HEIMAT** und Glaube. Wydawn. Lippstadt, Kolpingstr. 8. Mies. Nakład 35 000.
- HEIMAT** und Volk. Wydawn. BVD, Kreisverband Düsseldorf, Neusser Str. 77. Mies.
- HEIMATVERTRIEBENE,** Der Mitteilungsblatt des Bundes der vertriebenen Deutschen (BVD), Kreisverband Göttingen Stadt und Land, e. V. Wydawn. Göttingen, Obere Karspüle 39. Mies. Nakład 7000.
- HEIMATVERTRIEBENE,** Der. Wydawn. BVD-Kreisverband Lindau/B., Bregenzer Str. 8. Mies.
- HEIMAT-WARTE.** Organ der Vertriebenen und Flüchtlinge in Braunschweig. Wydawn. Braunschweig, Altewiekring 20 E. Mies. Nakład 10 000.
- IDAD-Nachrichten.** Wydawn. Dr. K. Bartunek, Karlsruhe, Albtalstr. 21. Mies.
- KÖNIGSTEINER** Kreis. Wydawn. S. Witte, Frankfurt a. M., Am Hauptbahnhof 10. Mies.
- KÖNIGSTEINER** Rufe. Illustrierte Monatszeitschrift für Heimatvertriebene. Wydawn. Albertus-Magnus-Kolleg, Königstein/Taunus, Dingweg 3.
- LANDSMANN,** Der. Nachrichtenblatt aller Landsmannschaften im BvD Kreisverband Bremerhaven. Wydawn. BvD-Geschäftsstelle, Bremerhaven, Stadthaus IV. Mies. Bezpł. dla członków. Nakład 2500.
- LANDSMANN,** Der. Wydawn. Heimat-Verlag GmbH., Frankfurt a. M. 1, Rahmhofstr. 2-4. Mies.

- LANDSMANNSCHAFT, Die. Kreisverband, Duisburg. Wydawn. Peter Giemulla, Duisburg, Moltkestr. 61/63. Mies.
- LEITFADEN für die Vertriebenen-, Flüchtlings- und Kriegsbeschädigten-Ausschüsse. Wydawn. Vorstand der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands, Bonn, Friedrich-Ebert-Allee 170. Wychodzi 6 razy w roku.
- MITTEILUNGSBLATT der Kreisvereinigungen Bielefeld-Land und Bielefeld-Stadt im Landesverband der Ostvertriebenen Nordrhein-Westfalen. Wydawn. Kreisvereinigung der Ostvertriebenen, Bielefeld, Herforderstr. 10. Wychodzi mies. dwa razy.
- MITTEILUNGSBLATT des BvD Marburg-Stadt. Wydawn. BvD Bund vertriebener Deutscher Kreisverband Marburg/Lahn-Stadt, Universitätsstr. 16. Mies. Nakł. 2000.
- NACHRICHTEN des BvD-Kreisverband Lörrach. Wydawn. BvD-Kreisverband, Lörrach, Luisenstr. 16. Mies.
- NEUBÜRGER, Der. Wydawn. Schwabenverlag, Stuttgart O, Landhausstr. 25. Mies.
- OST-WEST-KURIER. Die Stimme für Heimat-Deutschland-Europa. Wydawn. Heimat-Verlag GmbH., Frankfurt a. M., Rahmhofstr. 2-4. Tyg. Nakł. 85.300.
- RUF, Der. Wydawn. Braunschweig, Löwenwall 6. Wychodzi w mies. 2 razy.
- UNSER WEG. Wydawn. Bund der vertriebenen Deutschen, Iserlohn, Gartenstr. 31, Heinz Kosiol. Mies.
- VDL-Informationen des Verbandes der Landsmannschaften. Wydawn. Vermögensverwaltung des Verbandes der Landsmannschaft, Bonn, Poppelsdorfer Allee 15. Tyg.
- VERTRIEBENE, Der. Organ des Berliner Landesverbandes der Vertriebene e. V. u. d. ihm angeschlossenen Landsmannschaften. Wydawn. Berlin-Charlottenburg 9, Kaiserdamm 83. Wychodzi mies. 2 razy. Nakł. 20 000 egz.
- VERTRIEBENEN-ANZEIGER. Mitteilungsblatt des Hauptausschusses der Flüchtlinge und Ausgewiesenen in Bayern. Wydawn. Klinger-Verlag, Verlags- u. Werbegesellschaft, München 13, Franz-Joseph-Str. 1 II. Wychodzi mies. 3 razy. Nakł. 30 000 egz.
- VERTRIEBENEN-Korrespondenz. Informationsdienst des BvD. Wydawn. Bonn, Rathausgasse 4. Mies.
- VOLKSBOTE. Unabhängige Wochenzeitung der Vertriebenen. Wydawn. München 23, Beichstr. 1. Mies. Nakł. 64 000.
- WEGWEISER, Der. Zeitschrift für das Vertriebenenwesen. Wydawn. Sozialminister des Landes Nordrhein-Westfalen, Düsseldorf. Wychodzi mies. 2 razy.
- WEGWEISER für Heimatvertriebene. Verbandszeitung der vertriebenen Deutschen. Wydawn. Wirtschaftsdienst Verlag und Druckerei GmbH., Frankfurt a. M., Goethestr. 29. Dwutyg. Nakł. 70 592.
- BRÜCKE zur Heimat. Für Heimatvertriebene und Freunde. Wydawn. Missionswerk „Brücke zur Heimat“, (16) Kassel-Oberzwehren, Sinningshof 9.
- DEUTSCHER Osten. Mitteilungen des BvD, Iserlohn, Gartenstr. 53. Mies. Nakł. 2000.

II. POMORZE, GDAŃSK, MAZURY.

- DANZIGER Nachrichten. Wydawn. Bund der Danziger, Berlin—Charlottenburg 9, Keiserdamm 83. Mies.
- ELBINGER Nachrichten. Wydawn. Uelzen (Oldensted) Hann. Wychodzi mies. 2 razy. Nakł. 7300.
- FRAUSTÄDTER Ländchen, Das. Wydawn. Dr Erich Schober, Herne i. W., Am Amtshaus 6. Kwart.
- HEIMATBRIEF. Wydawn. Kreisgemeinschaft Angerburg, Ostpreussen, Hankensbüttel über Wittingen (Han.), Bahnhofstr. 27.
- HEIMATBRIEF Neidenburg. Kreisgemeinschaft Neidenburg, Ostpreussen. Wydawn. Kreis Neidenburg e. V., Landshut/B. II, Postschiessfach 2. Wychodzi rocznie 2 razy. Nakł. 8000.
- HEIMATKLÄNGE. Zeitung für Heimatvertriebene aus dem Kreis Greiffenberg (Gryfice). Wydawn. Hans Schulz, Hamburg 13, Mollerstr. 10.
- KOLBERGER Zeitung für Pommern. Wydawn. Leichlingen, Rheinl., Uferstr. 22. Mies.
- MARIENBURGER Zeitung. Wydawn. Hubert Dettmeyer, Hamburg 33, Habichtstr. 15a.
- MEMELER Dampfboot. Wydawn. F. W. Siebert, Oldenburg, Cloppenburgerstr. 105. Wychodzi mies. 2 razy. Nakł. 5500 egz.
- NEUES Schlochauer und Flatower Kreisblatt. Wydawn. Heide/Holstein, Postfach 142. Mies.
- ORTELSBURGER Heimatblatt. Der Yorksche Jäger. Wydawn. Otto Wendorff, Köln, Blumenthalstr. 9. Dwumies.
- „OSTPREUSSENBLATT, Das“. Wydawn. Landsmannschaft Ostpreussen e. V., Hamburg 24, Wallstr. 29. Tyg. Nakł. ponad 120000 egz.
- OSTPREUSSEN-Gemeinschaft. Mitteilungsblatt der Ostpreussen-Hilfsgemeinschaft. Wydawn. Kieler Druckerei, Verlagsabteilung, Kiel, Bergstr. 9-13. Mies. Nakł. 2860 egz.
- OSTPREUSSEN Warte. Wydawn. Elchland-Verlag, Göttingen, Maschmühlenweg 8. Mies.
- OSTPREUSSEN RUF. Landsmannschaft Ostpreussen. Wydawn. Landsmannschaft Ostpreussen, Bonn, Hohenzollernstr. 27. Mies.
- POMMERNLAND Mitteilungsblatt der Landsmannschaft der Pommern in Bergedorf. Wydawn. Pommersche Landsmannschaft, Hamburg-Bergedorf, Holtenklingerstr. 417.
- POMMERN-Nachrichten. Wydawn. Pommersche Landsmannschaft, Bonn, Graf-Galenstr. 8. Mies.
- POMMERSCHE Zeitung, Die. Wydawn. Pommersche Landsmannschaft, Hamburg 13, Harvestehunder Weg 26c. Tyg.
- POSENER Stimmen. Wydawn. Hamburg 13, Rothenbaumchaussee 80. Mies.

STETTINER Nachrichten. Wydawn. G. O. Köpke-Verlag, Göttingen, Rotestr. 24 II.
Mies. Nakł. 6000 egz.

STOLPER Heimatblatt. Wydawn. Stolper Heimatkartei, Lübeck, Lindenplatz 7.

UNSER BARTENSTEIN. Monatsblatt der Gemeinschaft der Heimatvertriebenen
aus Stadt und Kreis. Wydawn. Willi Piehl, Rendsburg, Alte Kieler Landstr. 25.
Mies. Nakł. 1600 egz.

UNSER Danzig. Mitteilungsblatt des Bundes der Danziger. Wydawn. Bund der
Danziger, Lübeck, Königstr. 1-3. Mies. Nakł. 21 000 egz.

WESTPREUSSE, Der. Wydawn. Landsmannschaft Westpreussen Lübeck, Lindenpl. 7.
Wychodzi mies. 2 razy.

WIR von der Weichsel. Wydawn. Gemeinschaft der Danziger kathol. Jugend,
Düsseldorf, Schlossturm.

Oprac. Zenon Jankowski